

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 381/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, Hlavná 799/63, Kráľovský Chlmec, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/7/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/7/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Michalovce **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Michalovce **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **771,68 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu elektronickou poštou 14. mája 2025 a doplnenou elektronickým podaním s kvalifikovaným elektronickým podpisom 26. mája 2025 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/7/2019. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 6 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v spore, ktorý začal na okresnom súde 26. februára 2019, o zaplatenie sumy 941,33 eur z titulu bezdôvodného obohatenia a sumy 298,20 eur z titulu náhrady škody s príslušenstvom. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 12C/7/2019-154 z 10. decembra 2020 (žalobu zamietol), ktorý bol ale zrušený odvolacím súdom 31. augusta 2022. Okresný súd následne znova rozhodol rozsudkom č. k. 12C/7/2019-271 z 30. mája 2023 (znova žalobu zamietol). Na odvolanie žalobkyne ale odvolací súd znova (29. novembra 2024) zrušil prvoinštančný rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd následne nariadil termín pojednávania na 15. máj 2025, ktoré bolo odročené na 19. jún 2025.

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti osobitne zdôraznil, že okresný súd po zrušení svojho prvého rozsudku odvolacím súdom sa ani vo svojom druhom rozsudku nevysporiadal so základnými otázkami relevantnými pre rozhodnutie a bez ďalšieho zamietol žalobu. Pritom z odôvodnenia druhého zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 29. novembra 2024 je zrejmé, že aj tento druhý rozsudok okresného súdu bol nezrozumiteľný a nebol riadne odôvodnený. Odvolací súd sa aj preto vo svojom druhom zrušujúcom uznesení odklonil od prísnej dikcie § 390 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a nerozhodol vo veci sám, ale znova vrátil vec okresnému súdu, pretože tento sa opakovane dopustil procesnej vady konania (opätovne nevenoval náležitú pozornosť dôslednému posúdeniu všetkých dôkazov označených v prejednávanej veci, neposúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán ani neuviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil) a nerešpektoval ani predošlé rozhodnutie odvolacieho súdu.

4. Okrem samotnej dĺžky konania (6 rokov) sťažovateľ poukázal na neefektívny a nekoncentrovaný postup okresného súdu, ktorý v konečnom dôsledku spôsobil, že napadnuté konanie stále nebolo právoplatne ukončené. Uvedené podľa sťažovateľa predstavuje porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

5. Vo vzťahu k finančnému zadosťučineniu sťažovateľ iba uviedol, že neefektívny postup súdu v ňom vyvolal pocity hlbokého sklamaní voči súdnej moci a výkonu spravodlivosti a tiež pocity menejcennosti, poníženia a bezradnosti.

II.

Procesný postup ústavného súdu

6. Ústavný súd sťažovateľovu ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 381/2025-24 z 12. júna 2025 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

7. Ústavný súd následne výzvou zo 16. júna 2025 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému

súdu 14. júla 2025 stručne zhrnul chronológiu napadnutého konania, pričom doplnil, že na pojednávaní 19. júna 2025 vydal okresný súd meritórny rozsudok, ktorým žalobu znova (po tretíkrát) zamietol. Sudcovi momentálne plynie lehota na vyhotovenie rozsudku. Predseda súdu zároveň spochybňoval sťažovateľove tvrdenia týkajúce sa nečinnosti súdu pri doručení vyjadrenia žalobkyne v období medzi 21. februárom 2020 a 24. septembrom 2022. Tvrdil, že síce predmetné vyjadrenie bolo doručené neskôr, ale súd v uvedenom období nebol nečinný, nariadil pojednávanie na 5. máj 2020, následne na 16. jún 2020, obe boli zrušené z dôvodu vtedajších pandemických opatrení, po uvoľnení opatrení 1. júla 2020 stanovil sudca termín pojednávania na 24. september 2020, ktoré bolo následne zrušené na žiadosť sťažovateľa, ktorý mal infekčné ochorenie. Predseda súdu tiež spochybňoval sťažovateľovo tvrdenie o prehnanom počte nariadených pojednávanií. Jednak poukázal na to, že sťažovateľ bol nekonkrétny a neuviedol, ktoré pojednávania boli nariadené nadbytočne, a jednak poukázal na to, že čo sa týka všetkých nariadených pojednávanií v napadnutom konaní, boli buď zrušené z dôvodu pandemických opatrení na žiadosť sťažovateľa, alebo išlo o pojednávania, na ktorých bolo vydané meritórne rozhodnutie. Napokon predseda súdu uviedol, že s ohľadom na priebeh napadnutého konania je zrejmé, že súd nebol nečinný. Dĺžka predmetného konania bola spôsobená opakovaným rušením rozsudku odvolacím súdom, a preto posúdenie potenciálneho porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov napadnutým postupom okresného súdu ponechal na diskrecii ústavného súdu.

8. Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu, keďže jeho prípadný obsah nemá objektívny potenciál ovplyvniť meritórne rozhodnutie ústavného súdu, a preto pristúpil k posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/7/2019 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 CSP. V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že zo samotného priebehu napadnutého konania, ako aj z vyjadrenia predsedu okresného súdu či ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že dĺžka konania v tomto prípade nebola spôsobená žiadnym aspektom faktickej alebo právnej zložitosti prerokúvanej veci, ale opakovaným rušením meritórnych rozsudkov odvolacím súdom a následným vrátením veci na ďalšie konanie okresnému súdu.

16. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. Ústavný súd zo stručného zhrnutia chronológie napadnutého konania (v rámci vyjadrenia predsedu okresného súdu, pozn.) vyvodil, že žiadnej zo sporových strán nemožno pripočítať bezprostredné zavinenie za dĺžku napadnutého konania.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd na tomto mieste dáva za pravdu predsedovi okresného súdu, že v napadnutom konaní nebolo možné identifikovať žiadne obdobia nečinnosti na strane súdu. Okresný súd promptne konal a rozhodol. Problémom bolo opakované rušenie rozsudkov okresného súdu odvolacím súdom. Táto okolnosť v konečnom dôsledku nesvedčí o efektívnom postupe okresného súdu. Výsledkom je, že napadnuté konanie nebolo právoplatne ukončené ani po viac ako šiestich rokoch od jeho začatia. Ústavný súd preto v tomto prípade musel konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov.

18. Na základe uvedených skutočností teda ústavný súd dospel k záveru, že základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/7/2019 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

19. Ústavný súd konštatuje, že podľa skutkového stavu sa napadnuté konanie na okresnom súde skončilo vydaním v poradí tretieho neprávoplatného rozsudku z 19. júna 2025. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhoviel ústavnej sťažnosti v tej časti, v ktorej sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu), pretože takýto príkaz uložený okresnému súdu v aktuálnej procesnej situácii nemá žiadne opodstatnenie.

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESJP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

23. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur, ústavný súd ale túto sumu znížil a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Pri určení výšky tohto zadosťučinenia zohľadnil ústavný súd svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 63/2020, IV. ÚS 109/2020, IV. ÚS 287/2020, IV. ÚS 313/2020) a prihliadol aj na satisfakčný charakter priznaných trov právneho zastúpenia. Okrem toho prihliadol aj na okolnosť, že sťažovateľ je žalovaným v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhrady škody (83,83 eur a 298,20 eur s príslušenstvom) a okresný súd rozhodol trikrát v jeho prospech. Jeho postavenie, resp. jeho právna neistota sú teda neprimeranou dĺžkou napadnutého konania ovplyvnené iba v minimálnej miere. V prevyšujúcej časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia teda ústavný súd nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 771,68 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu